

STADSPLAN

NORRA OMRÅDET

0188-

Arkiv nr B17

Starkpunktiges a. d. f.

Norrtälje stad.

Till stadsplaneförslaget och denna beskrivning höra följande bilagor:

- Bilagor 3, 4, 5 o 10 äro häftade vid denna beskrivning.

1. STADSPLANEOMRÅDETS UTSTRÄCKNING:

I stadsplaneområdet ingår följande fastställda stadsplaner:

	<u>fastställd av</u>	<u>datum</u>
a) Stadsplan för Norrtälje	Kungl. Maj:t	24 aug. 1914
b) Ändring betr. kvarteren Oxen, Renen etc.	Kungl. Maj:t	13 nov. 1925
c) Jämkning betr. kvarteret Jupiter etc.	K.B.	25 jan. 1929
d) Stadsplan för Norrtälje stads norra område	Kungl. Maj:t	3 juni 1932
e) Jämkning betr. kvarteren Niord och Nifelhem	K.B.	25 nov. 1936
f) Ändring betr. kvarteren Pollux, Krukmakaren etc.	Kungl. Maj:t	26 aug. 1938

./. Gränser för dessa stadsplaner äro inritade å terrängkarta, bil. 1.

./. Gränser för samtliga fastställda stadsplaner inom staden, se bil. 9. (karta)

Förslaget innefattar:

- Hela det område, för vilket stadsplan fastställdes den 3 juni 1932. Detta område utgjordes till större delen av mark, som inkorporerades år 1918 från Frötuna socken. Utgångspunkten för ändringsförslaget i denna del har varit i Kungl. Maj:ts nådiga brev av den 4 november 1930 och 26 april 1932 framställda erinringar.
- Söder om detta område har i ändringsförslaget medtagits vissa angränsande delar, för vilka gäller stadsplan, fastställd den 31 december 1913 och den 24 augusti 1914 med därinom åren 1925, 1929 och 1938 fastställda ändringar.
- Dessutom har föreslagits utvidgning av stadsplanen över tre mindre områden. Ett av dessa områden (längst i väster) ingår i en äldre styckningsplan, varav en del ligger inom gällande stadsplane-gräns.

2. BEFOLKNING-UTVECKLING OCH BYGGNADSVERKSAMHET.

./.

Vid årsskiftet 1939-40 utgjorde stadens folkmängd 5138 personer. Utvecklingen fram till 1940 illustreras av bilagda diagram, bilaga 3. Härav framgår att folkmängden mellan 1855 och 1910 nära fyrdubblades och att ökningen efter 1910 i stort sett upphört. Visserligen tillfördes staden vid inkorporeringen från Frötuna år 1918 ett befolkningstillskott om ca 800 personer. Bortsett härför har emellertid ökningen från 1910 utgjort endast ca 500 personer. Den absoluta ökningen från år 1928 har endast utgjort 109 personer.

Man kan framhålla vissa faktorer, som kunna höja stadens betydelse och som därför även kunna tänkas åstadkomma ökning av folkmängden. Sådana faktorer äro exempelvis anläggningen av flygfältet (nu utbyggt i en första etapp, plan för utvidgning är utarbetad), förbättring av hamnen (utförd år 1938), det beslutade uppförandet av nytt societetshus (som kan tänkas stimulera turisttrafiken). Dock synes man för närvarande icke ha skäl att antaga någon större framtida ökning av folkmängden. Även vid eventuell stagnering i folkmängden får man emellertid räkna med ett ökat behov av byggnadsmark på grund av den fortgående förbättringen av bostadsstandarden. Härför talar även byggnadsnämndens statistik över byggnadsverksamheten under 10-årsperioden 1929-1939. Nettotillskottet utgör under perioden sammanlagt 670 bostadseldstäder. Nettotillskottet i medeltal per år utgör sålunda 67 eldstäder.

./.

Å särskild illustrationskarta till stadsplaneförslaget (bil.2) har angivits tänkt tomtindelning och bebyggelse inom bostadskvarter. Å nu obebyggd mark upptar kartan ca 975 föreslagna bostadstomter med en tomtyta som genomsnittligt överstiger 1000 kvm. Inom den del av stadens planlagda område, som ej ingår i föreliggande stadsplaneförslag finnas ca 140 st. obebyggda bostadstomter med en genomsnittlig tomtstorlek av ca 1500 kvm.

Sammanlagt skulle sålunda inom stadens planlagda område inrymmas ca 1100 tomter å nu obebyggd mark. Då vissa tomter torde

bli bebyggda med hyreshus, kan man utgå ifrån, att tomtreserven motsvarar en befolkningssiffra om minst 5000 personer. Stadens invånarantal skulle sålunda kunna fördubblas inom den föreslagna stadsplanegränsen. Då, såsom förut sagts, en sådan utveckling för närvarande ej synes sannolik, bör man fråga sig i vilka avseenden stadsplanen bör utformas med hänsyn härtill.

Stora delar av stadsplaneområdet användas nu för jordbruksändamål. (Under förarbetet för stadsplanen har övervägts att föreslå vissa områden såsom avsedda för jordbruksändamål. Då möjligheten att erhålla fastställelse å dylikt förslag syntes tvivelaktig, har denna tanke sedermera övergivits.) Man kan vänta att de områden som äro minst värdefulla för jordbruksändamål och samtidigt erbjuda god byggnadsmark, befintliga vägar och goda avloppsmöjligheter först komma att exploateras. De områden åter, som äro värdefullast för jordbruket, torde sist bli exploaterade. Dock kan givetvis stadens åtgärder för förverkligandet av projekterade större trafikleder bryta denna tendens. Tidpunkten för sådana åtgärder är emellertid givetvis oviss.

Med hänsyn till ovanstående har vid stadsplanens utformning ansetts önskvärt att i möjligaste mån bibehålla befintliga vägar och att ansluta nya gatusystem till lantbrukets nuvarande brukningsenheter.

3. GATOR.

Se härtill bilagorna 4-8.

Till staden leda 4 infartsvägar:

1. Stockholmsvägen (inom staden benämnd Frötunagatan) från Sthlm och Uppsala.
2. Estunavägen, från Östhammar och Vaddö.
3. Roslagsbrovägen, från Roslagsbro och Vätö.
4. Rådmansövägen (inom staden benämnd Bolkavägen), från Rådmansö.

I stadsplaneförslaget har intagits vissa redan utförda

plan- och profiländringar å Frötunagatan.

Roslagsbrovägen har inlagts i enlighet med nuvarande sträckning och till 18 meters bredd.

Förbindelsen mellan de fyra infartsvägarna inbördes går nu (i huvudsak) genom stadens centrum. För att i en framtid kunna avlasta centrum från genomgångstrafik har i stadsplaneförslaget inlagts gator för följande förbindelser:

Stockholmsvägen - Estunavägen,

Stockholmsvägen - Roslagsbrovägen,

Estunavägen - Roslagsbrovägen,

Roslagsbrovägen - Rådmansövägen (till mindre del).

Det viktigaste önskemålet för biltrafikens ordnande inom stadsplaneområdet är regleringen av förbindelsen mellan Frötunavägen (Stockholmsvägen) och Estunavägen, vilka båda ingå i läns-huvudvägnätet. Nuvarande förbindelse, som går över Frötunagatan - Tullportsbacken - Esplanaden - Trädgårdsgatan är otillfredsställande, särskilt vid hörnet Tullportsbacken - Esplanaden. Denna förbindelse föreslås nu ordnad genom en helt ny genomfartsväg av 21 m bredd, varigenom förbigångstrafiken skulle skiljas från den centralt inriktade trafiken. Inom stadsplaneområdet har trafikleden utformats med endast 3 korsningspunkter. Tomtmark är avskild från densamma medelst gatuplanteringar, varöver utfartsväg ej får tagas (enligt stadsplanebestämmelserna 9 §). De delar av densamma, som ej falla inom stadsplanegränsen, avses snarast reglerade, i norr genom stomplan, i söder genom utvidgning av stadsplanen.

Reglering av förbindelsen mellan Tullportsbacken och Baldergatan avses intagen i framtida stadsplaneändring.

Roslagsgatans framdragning över nuvarande kvarteret Kruk-makaren föreslås bl.a. för att trygga förbindelse med en eventuell ny trafikled till södra stadsdelen. Denna led, som skulle passera Norrtälje-ån vid nuvarande Societetsbron, skulle över Bergsgatan och Bolkavägen förbinda Roslagsbrovägen med Rådmansövägen.

Vegagatan avses eventuellt kunna utdragas och i närheten av stadsgränsen kunna förenas med Roslagsbrovägen.

Gatubredder.

I gällande stadsplan äro de minsta gatubredderna i allmänhet 7 resp. 9 meter. Där gatusträckningar i förslaget överensstämma med gällande stadsplan, ha dessa gatubredder i allmänhet bibehållits. För nya gatusträckningar ha minimibredderna i allmänhet föreslagits till 8 resp. 10 meter.

4. PARKER.

Parkarealen har i överensstämmelse med nutida krav väsentligt ökats. Större parkområden ha förlagts till delvis trädbevuxna bergshöjder, som får karaktär av naturparker. Dessa parkytor ha dels öppnats mot vidliggande gator, dels förenats med varandra genom parkstråk. Det blir sålunda möjligt att anlägga sammanhängande promenadvägar genom stora delar av stadsplaneområdet. För Norrtälje såsom turistort bör detta kunna vara av viss betydelse.

Utmed Norrtäljeviken och Norrtäljeåns norra stränder har utom vid hamnområdet inlagts parkvälten. Sammanhängande promenadväg kan anläggas från Gallbron till Lommaren. Den föreslagna stora trafikleden bör på bro passera över denna väg.

I detta sammanhang bör även märkas kravet på industriområdets avskiljande från bostadsområden medelst obebyggda bälten, vilka i stadsplaneförslaget delvis inlagts såsom planteringar.

5. MARK FÖR ALLMÄNNA OCH ALLMÄNNYTTIGA ÄNDAMÅL.

a) För områden för allmänt ändamål i gällande stadsplan har föreslagits utvidgningar beträffande:

Länslasarettet, för vilket tillbyggnader äro under planering.

En del av den för utvidgning avsedda marken har redan förvärvats av Stockholms Läns Landsting.

Epidemisjukhusområdet, intill vilket planeras uppförande av tuberkulossjukhus.

Ålderdomshemmet.

b) Oförändrade områden föreslås för tingshus och församlingshem.

c) I reserv för allmänt eller allmännyttigt ändamål föreslås sex områden.

Å allmän platsmark enligt stadsplan, fastställd år 1938, föreslås reserverat ett område för eventuellt stadshus. Visserligen har någon utredning ej företagits beträffande det erforderliga markutrymmet för en sådan byggnad. Den föreslagna byggnadsplatsens lämplighet kan därför nu ej ur alla synpunkter bedömas. Inom byggnadsnämnden har det dock ansetts önskvärt att för staden trygga möjligheten att använda denna plats. Huruvida staden kommer att utnyttja denna möjlighet finge bero på senare utredning av byggnadsfrågan.

6. MARK FÖR BOSTADSÄNDAMÅL.

Byggnadssätt.

Slutet byggnadssätt har endast föreslagits vid vissa sekundära centra i olika stadsdelar, där behov av butiker och andra affärslokaler kan tänkas uppkomma.

De för fristående hus föreslagna kvarteren ha uppdelats i två grupper med beteckningarna F och Fa. I bestämmelserna föreslås glesare bebyggelse å med Fa betecknade kvarter. Dessa äro belägna å mark, som synes ha det största värdet för jordbruksändamål, och som samtidigt väntas bli sist exploaterad för bostadsbebyggelse.

Våningsantal.

Trevåningshöjden har begränsats till 2 områden vid Roslagsgatans ändpunkter. I norra ändpunkten motiveras den högre bebyggelsen genom behovet av att erhålla stadga i omramningen av gatan, som till sin nya sträckning skär snett genom äldre kvartersbildningar.

Vindsinredning.

Över större delen av stadsplaneområdet är vindsinredning

enl. gällande bestämmelser tillåten utöver största medgivna våningsantal, dock delvis med undantag för träbyggnader. Denna rätt föreslås nu begränsad till ett mindre, centralt område.

Småstugeområden.

Tre kvarter söder om ån och väster om den föreslagna trafikleden äro avsedda för småstugebebyggelse.

7. MARK FÖR INDUSTRIÄNDAMÅL.

./.

Av bilaga 9 (karta) framgår att befintliga industrier, verkstäder, större hantverkerier o. dyl. äro utspridda över stor del av bebyggda området. Inom det område, för vilket gäller stadsplan av år 1914, tillåter stadsplanebestämmelserna uppförande av industribyggnader inom alla med A, B eller C betecknade kvarter. För sådana områden inom 1914 års stadsplan, som ingå i föreliggande förslag, föreslås nu sådana bestämmelser, som förhindra markens användande till industriändamål.

Områden som enligt gällande stadsplan äro avsedda enbart för industriändamål förekomma på tre håll inom stadsplaneområdet:

1. Ett område norr om hamnen. Området utsträcker delvis över pågående och blivande utfyllning i Norrtäljeviken. Marken är i huvudsak i stadens ägo och förvaltas till en del av hamnstyrelsen, till en del av drätselkammaren. Hittills har endast en tomt försålts med äganderätt, i övrigt förekommer upplåtelse. Inom området finnes nu en kvarnrörelse, en såg, brädgårdar, kol- och vedupplag, garage etc.
2. Kvarteren Niord och Narstrand. Dessa kvarter äro delvis bebyggda för industriändamål (i kv. Niord AB. Armaturfabriken Svecia, i kv. Narstrand Norrtälje Förenade Verkstäder). Av kvarteret Narstrand har nu en del föreslagits för bostadsändamål. Obebyggda bälten av 20 meters bredd föreslås skilja industri från omgivande bostadsbebyggelse.
3. Ett område i västra stadsdelen, norr om Norrtäljeån. Detta industriområde, som nu är obebyggt och använt för jordbruksändamål, föreslås utgå.

4. Kvarteret Låset, med befintlig industribyggnad.

Föreslagna nya industriområden.

1. I anslutning till av Roslagens Järnvägar planerat spårområde föreslås ett större industriområde, från omgivande bostadskvarter avskilt medelst obebyggda bälten av ca 50 meters bredd. Söder härom föreslås ett område för småindustri.

2. Kvarteret Vassbotten, söder om ån, nu bebyggt med snickerifabrik, vars område blir avskuret genom föreslagna nya trafikleden. Föreslaget avstånd till bostadsbebyggelse 40 à 45 meter.

8. MARK FÖR KYRKLIGT ÄNDAMÅL.

Det med K betecknade området upptages av den befintliga kyrkobyggnaden. Området, som ingår i stadsplan, fastställd den 26 aug. 1938, medtages nu i förslaget för vinnande av enhetliga bestämmelser.

9. MARK FÖR TRÄDGÅRDSÄNDAMÅL.

För detta ändamål föreslagen mark avses att avgränsa industriområde från bostadshus och användes delvis redan för trädgårdsändamål.

10. MARK FÖR JÄRNVÄGSÄNDAMÅL.

I år 1932 fastställd stadsplan hade utlagts ett större område för järnvägsändamål, avsett till spårområde. Detta anses nu kunna minskas till en smal remsa utmed själva banvallen. För att möjliggöra utläggning av dubbelspår mellan detta spårområde och stationsområdet föreslås här viss utvidgning av järnvägsområdet.

Vid Gallbron återstå i fastställd stadsplan två rudimentära områden för järnvägsändamål, utgörande återstoden av en i 1914 års stadsplan intagen reservation för järnvägslinje Norrtälje - Kapellskärsbanan. Vid sedermera utförd stadsplaneändring, fastställd den 13 november 1925, borttogs trafikområdet, varvid nämnda rester synas ha uteglömts. Föreslås nu ändrade till allmän plats.

Nära stadsplanegränsen i norr har föreslagits gatuviadukt över järnvägen, som här går i skärning. Med räls ö.k. på + 15.60, en fri höjd av 4,50 m, och konstruktionshöjd av 1.25 m, kommer gatunivån på + 21.35. Möjlighet finnes att tillsvidare bibehålla nuvarande väg ö plankorsning ca 30 m söder om den föreslagna viadukten.

C:a 600 m söder om föreslagen viadukt har föreslagits att gata föres i underfart under såväl järnvägen som Estunavägen. Med yttre räls ö.k. på + 12.25, konstruktionshöjd av 1.25 m och fri höjd under järnvägen av 3.50 m kommer gatunivån på + 7.50. Möjlighet finnes att tillsvidare utföra korsningen i plan.

C:a 140 m sydost härom har befintlig plankorsning föreslagits bibehållen för allmän gatutrafik. Eventuellt kan dess användning inskränkas till enbart gångtrafik, efter det nyssnämnda underfart blivit utförd.

Omedelbart väster om lokstallet finnes korsning, vilken enligt fastställd stadsplan är avsedd för allmän gatutrafik. Körtrafik torde på grund av terrängförhållandena här ej ifrågakomma och då även gångtrafiken här är av ringa betydelse, föreslås, att korsningen borttages.

Öster härom föreslås nuvarande plankorsning breddad och intagen såsom järnvägsområde, å vilket allmän gatutrafik får framföras (korsningen redovisas i gällande stadsplan såsom gatumark).

Den del av stationsområdet, som ingår i stadsplan fastställd år 1938, har nu medtagits för vinnande av enhetliga bestämmelser. För hamnspårets korsningar med befintliga eller föreslagna gator har föreslagits tre z-områden. Längst i öster framgår hamnspåret å mark, som redovisas delvis som allmän plats, delvis som hamnområde.

11. MARK FÖR HAMNÄNDAMÅL.

Se härtill karta över Norrtälje hamn, bilaga 10.

I gällande stadsplan har hamnen ej formellt intagits såsom hamnområde. Nu föreslås för hamnändamål dels det område, som nu

användes för sådant ändamål, dels områden norr och väster därom utanför nuvarande strandlinje, vilka avses för utfyllning.

12. SÄKERHETSOMRÅDE.

För detta ändamål har upptagits område med befintlig tertiärstation. Hit inkommande högspänningsledningar avses bli ombyggda vid stadsplanens genomförande.

13. MARK FÖR MILITÄRT ÄNDAMÅL.

För militärt ändamål föreslås mark med befintligt landstormsförråd.

14. MARK FÖR IDROTTSÄNDAMÅL.

Två områden ha föreslagits härför. Nuvarande idrottsplats å Södra Bergen avses fortfarande vara stadens huvudanläggning för idrottsändamål.

15. PARKOMRÅDEN.

För folkpark- och nöjesändamål har föreslagits två områden:

Dels nuvarande Folkets Park, vars område betydligt utvidgats.

Dels ett område vid Vegagatan, avsett för tillfälliga ändamål, såsom cirkus, hästpremieringar etc.

16. MARK FÖR UNDERJORDISKA LEDNINGAR.

Genom kvarteret väster om Roslagsgatans norra ändpunkt
./. måste dragas avloppsledning, se avloppsplan, bil. 11.

Telefonkabel Norrtälje - Finland ("Finlandskabeln") är förlagd i Vegagatan och i fastställd men ej utlagd gata söder om Gransäter. Enligt stadsplane-förslaget skulle kabeln delvis ligga i mark för bostadsändamål. Kabeln avses i sådana delar omlagd.

Norrtälje den 29.4.1941.

Tillhör Kungl. Maj:ts beslut
den 27 mars 1942
Stockholm i Kommunikationsdepartementet.

Stig Dranger

Stadsarkitekt

Ex officio:

M. L. L. L. L.